

LJUBLJANSKA BORZA
LJUBLJANA *Stock Exchange*

Vodnik za vlagatelje na Ljubljanski borzi

NA KRATKO O BORZI

ime	Ljubljanska borza, d. d., Ljubljana
naslov	Slovenska cesta 56, Ljubljana
spletna stran	www.ljse.si
100 % lastnik borze	Zagrebška borza, d. d.
število borznih članov	12
glavni segment trga	Prva kotacija, segment delnic
borzni indeks	SBI TOP
trgovalni čas	9.15-14.30 (svežnji: 8.00 - 14.30)
trgovalni način	- Neprekinjen način trgovanja (za bolj likvidne vrednostne papirje) - Avkcijski način trgovanja (za manj likvidne vrednostne papirje)
poravnava poslov	KDD – Centralna klirinško depotna družba
regulator trga kapitala	Agencija za trg vrednostnih papirjev

Tržna kapitalizacija in promet Ljubljanske borze v letu 2017

Tržna kapitalizacija konec leta 2017	Leto 2017 (v mio EUR)	delež v %
vsi vrednostni papirji	29.661	100,00
vse delnice	5.274	17,78
delnice Prve kotacije	4.792	16,16

Promet v letu 2017	Leto 2017 (v 000 EUR)	delež v %
vsi vrednostni papirji	347.445	100,00
vse delnice	334.568	96,29
delnice Prve kotacije	299.228	86,12

*Delež vseh delnic predstavlja 12,2% BDP v enoletnem obdobju 2017 - 43.278 mio EUR; Vir: SURS.

Gibanje indeksa SBI TOP in promet z delnicami v letu 2017

ZAKAJ INVESTIRATI V SLOVENSKE DELNICE?

- Na borzi lahko trgujete z delnicami družb, ki sodijo med najboljše slovenske družbe. Te družbe dobro poznate in jim zato zaupate, da bodo uspešno poslovale tudi v prihodnje, s tem pa plemenitile vaš kapital.
- Informacije o slovenskih borznih družbah so vam lažje dostopne kot tiste o mednarodnih družbah: vse objave borznih družb so dostopne na sistemu SEOnet, mediji pa jih tudi intenzivno pokrivajo.
- Pri borznih posrednikih vam je na voljo analitična podpora, pri nekaterih pa lahko spremljate tudi trgovanje na borzi.

Družba	Povprečni dnevni promet v letu 2017 (v EUR)	Povprečno dnevno število poslov v letu 2017	Sprememba tečaja v letu 2017 v %	Delež delnic v prostem obtoku 10. 11. 2017 v %	Delež delnic v lasti tujcev 31. 12. 2017 v %
Gorenje, d. d., Velenje	53.712	11	-14,9 %	61,1 %	64,9 %
Intereuropa, d. d., Koper	10.401	7	69,6 %	43,4 %	0,9 %
Krka, d. d., Novo mesto	574.792	43	8,7 %	67,8 %	23,8 %
Luka Koper, d. d., Koper	107.045	13	21,6 %	37,9 %	9,6 %
Mercator, d. d., Ljubljana	4.526	2	-70,5 %	5,1 %	98,7 %
Petrol, d. d., Ljubljana	144.170	20	7,5 %	72,0 %	25,9 %
Pozavarovalnica Sava, d. d., Ljubljana	58.475	8	19,5 %	58,8 %	34,7 %
Telekom Slovenije, d. d., Ljubljana	96.909	14	16,6 %	31,9 %	6,1 %
Zavarovalnica Triglav, d. d., Ljubljana	166.345	36	24,6 %	31,0 %	18,0 %

KATERI PRODUKTI SO VAM NA VOLJO?

TRG DELNIC 35 delnic

- Prva kotacija
- Standardna kotacija

TRG OBVEZNIC 52 vrednostnih papirjev

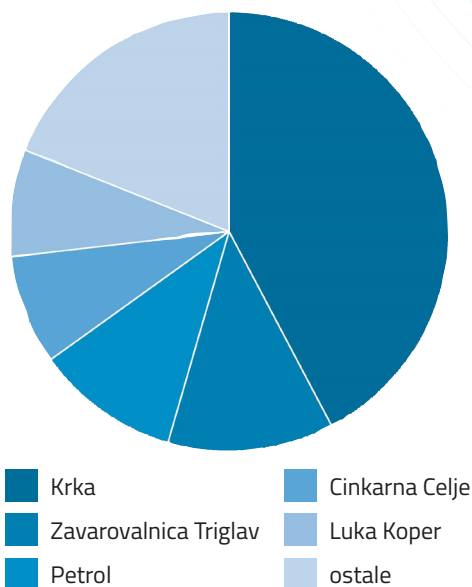
- Obveznice
- Zakladne menice
- Komercialni zapisi

TRG SI ENTER 62 vrednostnih papirjev

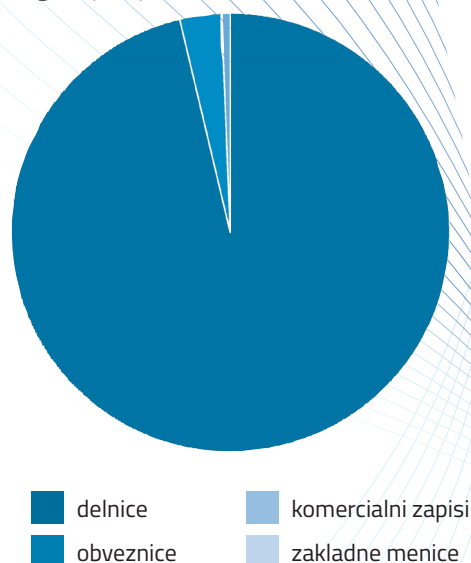
- Trg ENTER
- Trg PROGRESS

*stanje na dan 1. 6. 2018

Najprometnejše delnice v letu 2017

Sestava prometa z vrednostnimi papirji po tipih finančnih instrumentov na vseh trgih Ljubljanske borze v letu 2017

DRUŽBE V PRVI KOTACIJI

gorenjegroup

Intereuropa
Globalni logistični servis

KRKA

LUKA KOPER
Port of Koper

Mercator

PETROL

SAVARe

TelekomSlovenije

triglav

PRVA KOTACIJA

V Prvi kotaciji so borzne družbe, ki izstopajo po svoji mednarodni odprtosti, likvidnosti, velikosti in transparentnosti poslovanja. Za vlagatelja pomeni Prva kotacija določeno zagotovilo kakovosti vrednostnega papirja, ki predstavlja sorazmerno varnost naložbe.

INDEKS

SBI TOP služi kot »benchmark« indeks, ki nudi informacije o gibanju cen najbolj likvidnih in največjih delnic na organiziranem trgu. Gre za indeks celotnega trga oziroma »broadband« indeks, katerega namen je slediti najboljšim delnicam na Ljubljanski borzi in tako nuditi osnovo za naprednejše finančne produkte.

KODEKS UPRAVLJANJA JAVNIH DELNIŠKIH DRUŽB

Kodeks je vlagateljem v veliko pomoč pri preverjanju nivoja in oceni tveganja upravljanja, vodenja in nadziranja posamezne borzne družbe. Glavni cilj Kodeksa je razvoj dobre prakse korporativnega upravljanja v Sloveniji. Vse borzne družbe so dolžne vsako leto javno razkriti izjavo o skladnosti s Kodeksom, ki daje vlagateljem dober vpogled v nivo korporativnega upravljanja pri posamezni družbi. Kodeks skupaj pripravljata Ljubljanska borza in Združenje nadzornikov Slovenije.

KAKO POTEKA TRGOVANJE NA LJUBLJANSKI BORZI?

Trgovanje z vrednostnimi papirji poteka preko borznoposredniških hiš in bank, ki so članice Ljubljanske borze. Za začetek trgovanja na borzi je potrebno z izbrano borznoposredniško družbo ali banko podpisati pogodbo o borznem posredovanju in poskrbeti za odprtje trgovalnega računa. Pri tem mora vlagatelj zagotoviti sledečo dokumentacijo:

- veljavni osebni dokument za fizične osebe,
- izpisek iz sodnega registra, ki ne sme biti starejši od treh mesecev za domače pravne osebe,
- overjen izpisek iz sodnega oz. drugega registra države sedeža za tuje pravne osebe,
- davčno številko,
- številko transakcijskega računa kamor bodo nakazana denarna sredstva.

Trgovanje poteka preko trgovalnega sistema

Ljubljanska borza trguje na mednarodni trgovalni platformi Xetra®, ki omogoča vnos različnih vrst naročil za trgovanje ter različne trgovalne mehanizme, kot so neprekinjeno in avkcijsko trgovanje, otvoritvene, prekinitvene in zaključne avkcije ter vzdrževanje likvidnosti.

Neprekinjeno trgovanje se začne ob 9.15 uri z odprtjem otvoritvene avkcije in potem omogoča neprekinjeno sklepanje poslov po tečajih v okviru vsakokratne najboljše ponudbe in povpraševanja. V avkcijskem načinu trgovanja, ki je namenjeno manj likvidnim delnicam, se vsi posli za posamezno delnico sklenejo enkrat v dnevu po enem samem tečaju.

Vsa naročila vlagateljev lahko v sistem Xetra vnašajo le borzni posredniki. Vnos naročil je možen vsak trgovalni dan od 8.00 ure dalje, samo trgovanje pa poteka med 9.15 in 14.30 uro.

V Xetri je možna uporaba naslednjih naročil:

- Tržna naročila
- Omejena naročila
- Naročila s pogoji načina izvršitve:
 - Naročila tržno-v-omejeno
 - Naročila s skrito količino
 - Stop naročila
 - Naročila takoj-ali-prekliči
 - Naročila izvrši-ali-prekliči
 - Naročila zavedi-ali-prekliči
 - Naročila vnesi na vrh
 - Naročila plus vnesi na vrh
- Naročilo s pogoji omejitve veljavnosti izvršitve na posamezno trgovalno fazo:
 - Samo v otvoritveni avkciji (opening auction only)
 - Samo v zaključni avkciji (closing auction only)
 - Samo v avkciji (auction only)
- Naročilo s pogoji časovne veljavnosti:
 - Dnevno naročilo (good-for-day)
 - Naročilo do določenega datuma (good-till-date)
 - Naročilo do preklica (good-till-cancelled)

Priporočamo, da se glede nasveta o najprimernejših naročilih in taktiki trgovanja obrnete na svojega borznega posrednika.

Obračun in poravnava poslov, sklenjenih na Ljubljanski borzi

Za posle sklenjene na Ljubljanski borzi velja, da postanejo stranke posla dokončno zavezane za izpolnitev obveznosti iz poslov, sklenjenih na določen trgovalni dan (T+0), najkasneje do 16.30 na ta isti dan. Dokončnost transakcij je dosežena s transferjem zadevnih papirjev in kupnine na dan T+2 najkasneje do 15.00. V primeru obračuna in poravnave poslov, sklenjenih na organiziranem trgu, KDD uporablja t.i. »BIS DvPModel 2« (neto princip na denarni strani posla, bruto princip na strani papirjev).

Davki

slovenski vlagatelji		
	pravne osebe v %	fizične osebe v %
obresti	15	25
dividende	15	25
kapitalski dobički	15	25*

* Davčna stopnja za prvih pet let imetništva kapitala v višini 25 %, nato se vsakih pet let zniža za 5 %, začeni od stopnje 20 %.

KJE IN KAKO DOBITE INFORMACIJE O TRGOVANJU?

Najboljši vir informacij in svetovanja je vaš izbrani **borzni posrednik**. Pri njem lahko dobite redna poročila in podatke o trgovanju, o delnicah, analitična poročila o posamezni delnici, nakupna in prodajna priporočila ter druge koristne informacije.

Na **SEOnet** (<http://seonet.ljse.si>) so brezplačno na voljo informacije o poslovanju borznih družb, kot so letna in kvartalna poročila ter tudi pretekle in tekoče informacije, za katere družbe menijo, da lahko vplivajo na ceno delnice, prospekti in druge pomembne informacije.

Podatki o trgovanju z delnicami in analitični podatki o družbah Prve kotacije so na voljo na **spletni strani borze** (www.ljse.si), pa tudi na spletnih portalih borznoposredniških družb in drugih ponudnikov tovrstnih informacij. Pri nekaterih lahko trgovanje spremljate tudi v živo, njihov seznam je prav tako na spletni strani borze.

INFO HRAMBA (<http://www.oam.si>) je zanesljiva in uradna centralna točka vseh nadzorovanih informacij slovenskih borznih družb in bo v prihodnje tudi del panevropskega sistema z eno vstopno točko za območje celotne EU.

Kje lahko dobite analize delnic

Borznoposredniška družba / banka	Analize, ki jih zagotavlja vlagateljem
ALTA Invest	Redno (četrtno) analizirajo delnice naslednjih podjetij: Gorenje, Intereuropa, Krka, Luka Koper, Petrol, Sava Re, Telekom Slovenije, Zavarovalnica Triglav, Cinkarna Celje in Unior. Vsako četrtno izdelajo tudi krajši zbirni pregled rezultatov in sprememb v priporočilih. Druge analize zagotavljajo po naročilu. Obenem se izdeluje tudi tedensko poročilo z najnovejšimi novicami, podatki in analitičnimi mnenji o slovenskih delnicah ter ekonomiji.
BKS Bank AG, Bančna podružnica Ilirika	Zagotavljajo analize na individualno željo stranke.
InterCapital Securities	Letno objavljajo natančne analize družb, ki se dopolnjujejo s pregledom kvartalnih finančnih rezultatov. V Sloveniji spremljajo naslednje družbe: Krka, Petrol, Sava Re, Luka Koper, Gorenje, Telekom Slovenije. Publikacija Earnings Overview vključuje skupni pregled in primerjavo finančnih rezultatov družb, ki sestavljajo SBI TOP indeks. Njihove stranke pa prejemajo tudi dnevno publikacijo, ki vsebuje pregled aktualnega dogajanja in trendov na trgu kapitala.
NLB	Redno pripravljajo poglobljene analize izbranih delnic iz Prve kotacije Ljubljanske borze in četrtno osvežujejo zbirni pregled rezultatov poslovanja. Dodatno na tedenski ravni pripravljajo pregled relativnih kazalnikov vrednotenja slovenskih izdajateljev s četrtno osvežitvijo podatkov poslovanja.

IZBERITE SVOJEGA BORZNEGA POSREDNIKA

Borzni posrednik bo na trgu izvrševal vaša naročila za nakup in prodajo vrednostnih papirjev, obenem pa vam bo svetoval na primer:

- katera delnica predstavlja priložnost za nakup (na podlagi priporočila analitikov),
- katero naročilo je najprimernejše za doseg vašega cilja pri prodaji ali nakupu,
- pošiljal vam bo informacije o dogajanju na trgu, pri njem lahko dobite informacije o pričakovanih gibanjih cen vrednostnih papirjev v prihodnje (na podlagi analitičnih predvidevanj),
- nekateri borzni posredniki vam bodo omogočili spremljanje trgovanja na borzi in trgovanje preko spletne aplikacije,
- nekatere borzne hiše organizirajo za svoje stranke izobraževalna srečanja in podobno.

Borznega posrednika lahko izberete pri naslednjih borznih družbah in bankah, ki so člani Ljubljanske borze:

ČLAN	TELEFON	SPLETNA STRAN
Abanka, d. d., Ljubljana	+386 1 471 81 83	www.abanka.si
ALTA Invest, d. d., Ljubljana	+386 1 320 03 98	www.alta.si
BKS Bank AG, Bančna podružnica, Ljubljana	+386 1 589 09 26	www.bksbank.si
Deželna banka Slovenije, d. d., Ljubljana	+386 1 472 72 67	www.dbs.si
Erste Group Bank AG, Dunaj*	+43 5010 010 100	www.erstegroup.com
Ilirika borzno posredniška hiša, d. d., Ljubljana	+386 1 300 22 64	www.ilirika.si
Interkapital vrijednosni papiri d.o.o., Zagreb*	+385 1 4825 894	www.intercapital.hr
Nova Kreditna banka Maribor, d. d., Maribor	+386 2 229 20 81	www.nkbm.si
Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana	+386 1 476 51 99	www.nlb.si
Raiffeisen Centrobank AG, Dunaj*	+43 151 520 408	www.rcb.at
SKB banka, d. d., Ljubljana	+386 1 471 50 71	www.skb.si
WOOD & Company Financial Services, a.s., Praga*	+420 222 096 111	www.wood.cz

* člani z oddaljenim dostopom

Omejitev odgovornosti: Ta brošura je oblikovana z namenom omogočiti splošne informacije o Ljubljanski borzi, njenih storitvah ter o slovenskem trgu kapitala. Niti borza niti katerakoli druga pravna ali fizična oseba, ki je sodelovala pri nastanku in izdelavi te brošure, zato ne odgovarja za nobeno škodo, ki bi izhajala iz uporabe informacij v tej brošuri. Celotno objavljeno vsebino bralci uporabljajo na lastno odgovornost. Vsebinska, kot je objavljena v tej brošuri, v kolikor ni tako izrecno navedeno, ne pomeni ponudbe ali vabila k oddaji ponudbe za nakup ali prodajo vrednostnih papirjev. Seznanitev z vsemi oblikami tveganja pri naložbah v vrednostne papirje je pogoj za oblikovanje ustreznih investicijskih odločitev, zato borza bralcem priporoča, da ne sprejemajo investicijskih odločitev zgolj na osnovi objavljenih informacij v tej brošuri, temveč se o tem posvetujejo s pooblaščenimi strokovnjaki na ustreznih področjih.

LJUBLJANSKA BORZA

LJUBLJANA *Stock Exchange*

🏢 Ljubljanska borza, d. d., Ljubljana
Slovenska cesta 56, 1000 Ljubljana

☎ 01 471 02 11 🌐 www.ljse.si

☎ 01 471 02 13 ✉ info@ljse.si